

Irmeli Niemi jäi eläkkeelle SPEK:stä

Euroopan ensimmäinen naispalopäällikkö

Teksti ja kuva: Esa Aalto

Irmeli Niemen palokuntaura alkoi runsaat 30 vuotta sitten kuin sattumalta, kun rakennusmestariksi valmistunutta 25-vuotiasta nuorta naista kehoitettiin hakemaan Luvian kunnassa auki tullutta palo- ja väestönsuojelupäällikön virkaa.

– Eräs iäkkäämpi kunnallispoliitikko totesi minulle, että sinä kun olet tuollainen reipas ja aloitukykyinen ihminen, niin hae tätä paikkaa, Irmeli muistelee palokuntauransa alkuvaiheita.

Nyt 30 vuotta myöhemmin alaa on tullut katseltua monesta eri näkövinkkelistä ja eläkkeelle hän jää SPEK:n koulutuspäällikön tehtävistä.

Silloin Luvialla perheineen asunut Irmeli Niemi tuli valituksi asuinkuntansa palo- ja väestönsuojelupäälliköksi.

– Ajattelin kyllä itse, että eihän nainen voi tällaiseen tehtävään edes hakea. Työaika oli rajattu siten, että virkanimikkeen kumpaakin tehtävää hoidettiin puolet ja puolet koko työajasta. Oudolle alalle silloin kyllä hain.

Hän pohtikin, että erityisesti väestönsuojelupäällikkönä voisi nainenkin toimia, mutta päätti sitten hakea myös palopäällikön paikkaa. Tätä tehtävää hän hoiti aluksi epäpäteväenä.

– Minulla ei alkuun ollut esimerkiksi virkapukua eikä muitaakaan virkaan liittyviä ulkoisia tunnuksia. Parin viikon virassaoloajan jälkeen syttyi sahapalo, jonne uutena palopäällikkönä riensin myös pelastustehtävään. Pelastustoimintaa Luvialla hoitivat vapaaehtoiset, mutta koska minulla ei ollut esimerkiksi viran-

SPEK:n koulutuspäällikkö Irmeli Niemi siirtyy viettämään eläkepäiviä, ja samalla pitkä palokuntaura päättyy. Kokonaan Irmeli ei alaa jätä, sillä hän tulee hoitamaan joitakin projekteja SPEK:ssä.

Irmeli Niemen palokuntaura alkoi 30 vuotta sitten Luvialla ja nyt se päättyy Rata-mestarin-kadulla Pasilassa.

hoitoon liittyviä ulkoisia tunnusmerkkejä, oli aluksi hieman epäselvyyttä siitä, kuka oikeastaan olen, hän hymyilee nyt vuosikymmeniä myöhemmin.

Uuden palo- ja pelastuslain tultua voimaan 1970-luvun puolivälissä, laissa edellytettiin, että palopäällikön virasta on kunnissa tultava päätoiminen. Näin Irmeli Niemikin lähti suorittamaan esimieskurssia Valtion Palopistoon Otaniemessä.

Tultuaan valituksi Luvian pa-

lo- ja väestönsuojelupäällikön virkaan, hän oli ainakin Suomen ensimmäinen, mutta myös tietävästi Länsi-Euroopan ensimmäinen virassa toimiva naispalopäällikkö.

Herrasmiehet kohtelivat naista hyvin

Otaniemen aikaa hän muistelee hyvillä mielin.

– Sinne oli tosin varsin vaikeat pääsykokeet. Ilmapiiri ainokaista

naista kohtaan oli hyvä. Herrasmiehiä olivat kaikki eikä naista esimerkiksi hyljeksitty tai vähätelty millään tavalla. Olen luonteeltani ollut sellainen, että olen mennyt vaan kaikkeen mukaan ja kysynyt ja kyseenalaistunut asioita. Se on tässä miehisessä maailmassa varmasti ollut avuksi. Ja huomaisin tosin pian sen, että eivät ne miehetkään kaikkia asioita tiedä, mutta eivät vaan tohdi kysyä asioita, hän naurahtaa.

Vajaan 4000 asukkaan kunnan palopäällikön tehtävät alkoivat hänestä jonkin ajan kuluttua tuntua liian rutinoituneilta.

– Tehtävissä oli kiinni koko ajan. Silloin ei tunnettu esimerkiksi varallaolo- tai päivystyskorvauksia. Sen sait vapaana, mitä ylimääräistä aikaa jonkin tehtävän suorittamiseen meni. Minulla oli kotona kaksi pientä lasta ja siinä tilanteessa aviomieheltä vaadittiinkin enemmän, mutta hän on kyllä aina tukenut minua työssäni. Onneksi hänen työnsä ei ole vaatinut esimerkiksi asumaan tietyllä paikkakunnalla, sillä olemme myös voineet muuttaa paikkakunnilta toiselle minun työni perässä.

Luvialla Irmeli Niemi ehti olla mukana monessa, myös kunnallispolitiikassa. Ja harva palopäällikkö on ollut myös suunnittelemassa ja piirtämässä paloasemansa laajennusta. Näin tapahtui Luvialla, jossa paloaseman laajennuksessa tehtiin mm. kunnan johtokeskus.

Irmeli Niemi katsoi pääsevänsä urallaan eteenpäin, kun Porin palolaitoksella avautui palotarkastajan paikka.

- Vaikka monet tuumivatkin sen olevan urakierrossa alas-päin menemistä. Olihan se jonkinlainen mittari myös sille, miten tällä alalla on palotarkastustoimintaa arvostettu.

- Olen halunnut aina kehittää itseäni ja kehittyä tällä alalla ja katsoin sen olevan myös ammatillisesti eteenpäinmenoa, kun pääsee isompaan taloon töihin.

Irmeli Niemi aloitti Porissa vuonna 1983. Rakennusalan koulutustaan hän halusi tuoda palotarkastustoimintaan, kun katsoi, että palonehkäisy on otettava huomioon jo uudisrakennusten suunnitteluvaiheessa. Samoin riskikohteisiin pitää palotarkastuksissa puuttua.

- Sen sijaan asuinhuoneiston palotarkastusta olen aina vierastanut. Tärkeintä olisi vaikuttaa ihmisten asenteisiin eikä syynäämällä ovatko palovaroittimet pattereineen kunnossa.

Porissa ollessaan hän suoritti myös palomestarikurssin.

Tarkastajat laitoksen käyntikortti

Palotarkastustoimintaa hän jatkoi vuonna 1990 Lappeenrannassa, jonne tuli valituksi johtavaksi palotarkastajaksi.

- Siellä sain itse vaikuttaa paremmin palotarkastustoiminnan kehittämiseen ja halusin, että riskikohteet kaupungissa kartoitettiin ja niistä tehtiin kohdekorit. Näin palotarkastustoimintaa saatiin järjestelmällisemmäksi.

- Olen myös aina pitänyt sitä tärkeänä, että tarkastus- ja operatiivinen toiminta käyvät ikään kuin käsi kädessä. Hyvin hoidettu ennaltaehkäisytyö auttaa myös mahdollisissa operatiivisissa tehtävissä. Ja tärkeätä on ollut saada myös palomestarit kiinnostumaan palotarkastustoiminnasta. Tämän toiminnan arvostus ei kuitenkaan tule käskemällä. Ja aina pitää muistaa se, että palotarkastustyötä tekevät ovat ulospäin palolaitoksen käyntikortti.

Tulevaisuutta ajatellen hän pi-

tää alan kokonaisuuden kehittämisen kannalta, myös palotarkastustoimintaa ajatellen, hyvänä uutta koulutusta. Amk-insinööri-opinnot voivat nyt antaa hyvät eväät työn monipuoliseksi kehittämiseksi.

Vapaapalokunnat ovat aina olleet läheisiä Irmeli Niemelle. Heidän kanssaan hän hoiti Luviolla pelastustöitä ja hän oli voimakkaasti kehittämässä myös palokuntanaistointia.

- Katsoin, että myös naisille on annettava pelastustoiminnan harjoittelua. Ei pelkkä kahvinkeitto tai sukankutominen jaksa naisia kauan kiinnostaa.

- Illokseni olen kuullut, että palokuntanaistointia on Luviolla edelleen voimissaan ja uusia tekijöitä ja vetäjiä aina löytyy, kunhan ihmisille annetaan vain tilaisuus.

Lappeenrannassa ollessaan hän ryhtyi hoitamaan myös silloisen Suomen Palontorjuntaliiton vs. koulutussuunnittelijan tehtävää. Kun Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö syntyi

vuonna 1993, Irmeli Niemeä kysyttiin uuden järjestön koulutus-päälliköksi.

- Silloin oli asiaa pohdittava tarkoin. Tapanani on pohtia tällaisia ratkaisuja laittamalla paperilla plussia ja miinuksia. Lappeenranta sai kaikki plussat, mutta kuitenkin valitsin SPEKin, hän naurahtaa.

- Olin mukana monissa projekteissa, joita en halunnut jättää kesken, ja ajattelin, että saan ne hoitaa loppuun. Aina niitä on tullut uusia, mutta sen haluan sanoa, että minulla on ollut aina iloa ja onni tehdä mielenkiintoista työtä. Joka aamu on ollut ihana lähteä töihin.

Historialliset syyt

Koulutus-päällikön tehtävä on keskittynyt palokuntakoulutukseen ja Irmeli Niemi pohtii erityisesti viime aikoina käydyn keskustelun perusteella sitä, minne väestönsuojelukoulutus vuosien saatossa jäi.

- Kyllähän siihen ovat histo-

TYYLIKKÄÄSTI VAPAALLE

PELTACO SPORT -TAKKI
Edullisesti kampanjahintaan
49 €
(rajoitettu erä)

- Heijastintireet
- Kaksinkertainen tuulilista
- Hihansuissa resorit ja tarakiristimet
- Kauluksessa huppu
- Vyötäröllä kiristysnyöri
- Tarra-läppätaskut + lämmittelytaskut
- Rintataskut vetoketjulla
- Vuoreissa vetoketjulliset povitaskut
- Tuulilistan alla vetoketjullinen tasku

PELTACO
Solta ja kysy lisää tai tilaa uusi kuivastomme!

Kartanonkatu 6, 70700 Kuopio, puh. (017) 368 4000, fax (017) 368 4020
asiakaspalvelu@peltaco.com, www.peltaco.com

Interspiro MK II sukelluslaite.

- 2x6l teräs tai 2x6.7l komposiitti 300 bar säiliöpaketti.
- Kokokasvonaamari, jossa huurteenesto ja jäätymissuojat.
- Säädinyksikkö varakaasujärjestelmällä, jäätymissuojalla sekä pintailmaliittimellä.

Lisävarusteet:

- Transpac II kantolaite MK II, pikakiinnityksellä.
- Recwing kelluke/turvialiivi.
- Buddy Phone -langaton puhelin
- Maskipainot

INTERSPIRO
POLARSAFETY

Jälleenmyyjä: Polarsukellus Oy
Fabianinkatu 13, 00130 Helsinki.
09-6221180, fax. 6221119

rialliset syyt paljolti vaikuttaneet. Koko problematiikka on jäänyt sota-ajan jalkoihin. Väestönsuojelutoiminta on nähty vain sotaan varautumisena. Väestönsuojelujärjestötoiminta oli meillä aikaisemmin myös aika vahva ja sillä on ollut tilanteen kehittymisessä oma vaikutuksensa. Myös se, että kaksi erilaista järjestöä, joilla on kuitenkin ollut erilainen kulttuuri, "liitettiin" väkisin yhteen, on vaikuttanut asiassa.

Nykyistä kehityssuuntaa hän pitää kuitenkin hyvänä. Myös sitä, että alalle on tullut useita erilaisia toimijoita.

– Totta tietysti on se, että maanpuolustuksella on tätäkin asiaa varten olemassa valmis organisaatio ja myös paljon rahaa käytettävissä. Mutta tärkeintä on se, että kaikilla on halu tehdä yhteistyössä asioita eikä itsetarkoituksena saa olla se, kuka on tekijä.

Uutta aluelaitosjärjestelmää Irmeli Niemi pitää hyvänä mahdollisuutena saada kehitettyä pelastustointia ja tärkeintä hänen

mielestään on tietojen jakaminen alalla ja eri alueiden välillä.

– Kuntataso on pelastustoiminnan järjestämisessä ollut liian pieni, joten on alalle hyväksi, että sitä hoidetaan nyt laajempien resurssien voimin. Pienten alku-kankeuksien jälkeen järjestelmästä saadaan varmasti hyvä. Asioita pitäisikin pystyä katsomaan laajemmin kuin vain yksittäisistä näkökulmista.

Tärkeintä hänen mielestään on se, että kaikissa asioissa kuunnellaan toisia ja myös arvostetaan toista ihmistä.

Valtiollistamisesta paljon hyötyä

Vaikka uusi kuntien väliseen yhteistyöhön perustuva aluelaitosjärjestelmä saakin Irmeli Niemen tuen, hänen mielestään pelastustoimi olisi voitu jo tässä vaiheessa aivan hyvin valtiollistaa.

– Viranomaisyhteistyön kannalta tilanne olisi selkeämpi ja myös alan ohjeistuksen ja muun vastaavan yhdenmukaistaminen

onnistuisi paremmin.

Hän sanoo, että esimerkiksi tässä uudessa tilanteessa olisi VPK-kenttää katsottava uudella tavalla.

– Mitkä ovat eri alueilla ne riskit joita varten erilaisia pelastusyksiköitä tarvitaan. Kuinka paljon esimerkiksi vapaaehtoispolkuntia tarvitaan. VPK:laisia kannattaa kouluttaa, mutta siten, että siitä saadaan toiminnan kokonaisuuden kannalta paras hyöty. Olisi tärkeätä, että koko pelastustoimen kenttä otettaisiin järjestelmällisesti tarkasteltavaksi. Koulutus on toki nähtävä myös kansalaisen turvallisuustaitojen edistäjäksi. Kuitenkin näkisin, että tämän järjestelmällisyydenkin aikaansaamiseksi olisi hyvä, että koko maassa olisi yksi ja yhteinen toiminnan suunta- viivojen tekijä, joka antaisi toimintaohjeet.

– Ja missään nimessä en tarkoita arvokkaan VPK-järjestelmän romuttamista, vaan sitä, että sitä voidaan arvioida myös kriittisesti ja riskikohteiden eli

tarpeiden mukaisesti. Meillä on iso osa maata, jossa VPK:lla on tärkein merkitys operatiivisissa tehtävissä.

– Mielestäni palokuntatoiminnan keskeinen perusta eli läheisyysperiaatekin tulee nyt kokonaan uuteen tarkasteluun. On tarkoituksenmukaisinta, että kaikki osaavat pelastusjoukot hälytetään läheltä onnettomuuspaikkaa, olivatpa ne sitten vakinaisia tai vapaaehtoisia. ●

Irmeli Niemi jäi sairauseläkkeelle SPEK:stä 1.1.2005 alkaen. Jatkossa hän tulee tekemään SPEK:ssä pienimuotoisia projektitehtäviä. Irmeli Niemen eläkkeellesiirtymistilaisuus järjestetään SPEK:ssä Ratamestarinkatu 11 2.3. klo 12 alkaen.

– On aika kiittää teitä kaikkia yhteistyökumppaneitani ja toivottaa teidät tervetulleiksi lähtökahville, pitkään alalla toiminut Irmeli toteaa.

– Ilmoitathan tulostasi sihteeri Marjaana Nuolivirrälle 18.2. mennessä: marjaana.nuolivirta@spek.fi tai (09) 476 11 319.

Kotitapaturmien ehkäisykampanja pyytää Turvallisuusteko 2005 -ehdotuksia

Kotitapaturmien ehkäisykampanja pyytää ehdotuksia vuoden 2005 Turvallisuusteko-palkinnon saajasta.

Kampanja myöntää palkinnon merkittävälle koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyä edistäneelle toteutukselle tai alkavalle toiminnalle. Palkinnon myöntämisessä otetaan erityisesti huomioon toteutukset, joilla on edistetty tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyn yhteistyötä kunnassa.

Palkinto on 5 000 euroa.

Turvallisuusteko-ehdotukset on lähetettävä 8. huhtikuuta 2005 mennessä osoitteeseen: Joonas Vuorenperä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Bulevardi 28, PL 214, 00121 Helsinki joona.vuorenperaa@vakes.fi.

Turvallisuusteko-palkinnon saaja julkistetaan Valtakunnallisena tapaturmapäivänä, perjantaina 13. toukokuuta 2005.

Vuoden 2004 Turvallisuusteko-palkinto myönnettiin Pöytyän Kansanterveystyön Kuntayhtymälle. Siellä on tehty menestyksellisesti laaja-alaista yhteistyötä kuntalaisten turvallisuuden parantamiseksi. Kunniamaininnan saivat Kempeleen Kirkonkylän koulun vanhempainryhmä sekä Hakaniemen hallin suutari Hannu Heiskanen.

Turvallisuusteko-kiilpailun taustalla on koti- ja vapaa-ajan tapaturmien huolestuttavan suuri määrä. Joka päivä Suomessa sattuu yli 2 000 vammaan johtavaa kotitapaturmaa. Joka päivä niissä menehtyy kuusi ihmistä. Silti ainakin joka toinen tapaturma olisi ehkäistävissä.

Kotitapaturmien ehkäisykampanjan toimijoina ovat sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö, Kansanterveyslaitos, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto yhteistyössä Punaisen Ristin ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

Lisätiedot:

- Kuntayhteistyön toteuttamisesta saa lisätietoja Turvallinen kunta -oppaasta (www.kotitapaturma.fi, linkki Aineistot).
- Viestintäpäällikkö *Liisa Joutsu*, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, p. (09) 4761 1324, liisa.joutsu@spek.fi
- Ylitarkastaja *Merja Söderholm*, sosiaali- ja terveysministeriö, p. (09) 160 74028, merja.soderholm@stm.fi
- Tiedotuspäällikkö *Joonas Vuorenperä*, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, p. (09) 6804 0254, joona.vuorenperaa@vakes.fi

KOTITAPATURMIEN EHKÄISYKAMPANJA